

NIELETNI WOBEC PRAWA

- 1. Odpowiedzialności karnej podlega ten tylko, kto dopuścił się czynu zabronionego pod groźbą kary przez ustawę obowiązującą w czasie jego popełnienia. Zasada ta nie stoi na przeszkodzie ukaraniu za czyn, który w czasie jego popełnienia stanowił przestępstwo w myśl prawa międzynarodowego[...]*

Art. 42 Konstytucji RP

DEFINICJA NIELETNICH

Nieletni (nazewnictwo w prawie karnym) – osoba, która nie ukończyła 18 roku życia. W prawie cywilnym: małoletni, niepełnoletni.

Według **ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich** zostały wyodrębnione 3 określenia osoby nieletniej:

1. Osoba do 18 roku życia, która wykazuje przejawy demoralizacji,
2. Osoba, która dopuściła się tzw. czynu karalnego po ukończeniu 13 roku życia ale przed ukończeniem 17 roku życia.
3. Osoba w wieku do 21 lat, wobec której orzeczono środki wychowawcze lub poprawcze.

PRZYCZYNY PRZĘSTĘPCZOŚCI NIELETNICH

- ✘ Patologie występujące w rodzinie,
- ✘ Trudne warunki życiowe,
- ✘ Poczucie niższości,
- ✘ Niechęć do domu rodzinnego oraz szkoły,
- ✘ Zerwanie więzi emocjonalnych z najbliższymi,
- ✘ Osamotnienie, izolacja,
- ✘ Chęć przeżycia przygody, zabawy, ciekawość,
- ✘ Chęć doświadczenia czegoś nowego,
- ✘ Demonstracja swojej siły, odwagi, pomysłowości,
- ✘ Wpływ alkoholu i środków odurzających,
- ✘ Przynależność do niektórych subkultur wykazujących się szczególną agresją.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ PRAWNA NIELETNICH

- ✓ 0-13 lat – rodzice ponoszą odpowiedzialność za czyny dziecka
 - ✓ 13-17 – przeniesienie do środka wychowawczego bądź poprawczego
 - ✓ +17 – odpowiedzialność karna
- * Po ukończeniu **15 lat** w razie popełnienia poważnego przestępstwa (np. zabójstwa) może zostać potraktowany jak osoba pełnoletnia

Każda osoba oskarżona o przestępstwo jest traktowana indywidualnie. Bierze się pod uwagę:

- ✓ Stopień rozwoju psychicznego i fizycznego,
- ✓ Cechy charakteru,
- ✓ Zachowanie,
- ✓ Przyczyny i stopień demoralizacji,
- ✓ Środowisko i warunki wychowania.

SĄDY RODZINNE

Sądy rodzinne – organy sądownictwa cywilnego; wydziały sądów rejonowych

Orzekają w sprawach:

- ✓ Przyznawania opieki nad dziećmi
- ✓ Zakazu lub ograniczenia widywania się z dziećmi
- ✓ O uznanie ojcostwa
- ✓ Rozwodowych
- ✓ Przyznawanie alimentów na dzieci i współmałżonków
- ✓ **Przestępczości nieletnich**

Mediacja:

- ✓ sposobem rozwiązywania konfliktów
- ✓ przebiega z udziałem bezstronnego mediatora, który posiada wiedzę z zakresu funkcjonowania rodziny w sytuacjach konfliktowych
- ✓ pomaga osiągnąć porozumienie

KOLEJNOŚĆ POSTĘPOWANIA Z NIELETNIMI

SĄD RODZINNY

(Obowiązek powiadomienia opiekunów prawnych oraz może powiadomić szkołę)

SĄD OKRĘGOWY

SĄD KARNY

SĄD CYWILNY

Orzeka, gdy:

- ✓ Sprawca dokonuje czynu karalnego
- ✓ Nieletni już był wcześniej w ośrodkach poprawczych

ŚRODKI STOSOWANE PRZEZ SĄDY

Wychowawcze	Poprawcze	Leczniczko-wychowawcze
<p>Mogą zostać orzeczone przez sąd w razie domoralizacji nieletniego lub popełnienia przez niego czynu karalnego. Należą do nich m.in.: upomnienie, zobowiązanie do określonego postępowania (naprawienia wyrządzonej szkody, wykonania wskazanych prac), nadzór odpowiedzialny rodziców lub opiekunów, nadzór kuratora, skierowanie do ośrodka kuratorskiego, przepadek rzeczy, umieszczenie w rodzinie zastępczej, młodzieżowym ośrodku wychowawczym, socjoterapeutycznym lub szkolno-wychowawczym.</p>	<p>Umieszczenie w zakładzie poprawczym można orzec jedynie w razie popełnienia czynu karalnego przez nieletniego, który ukończył 13 lat. Jeśli sprawca jest młodszy, można zastosować wobec niego jedynie środki wychowawcze.</p>	<p>Zasadza je się w razie stwierdzenia u nieletniego upośledzenia umysłowego, choroby psychicznej lub innego zakłócenia czynności psychicznych, a także nałogowego picia alkoholu albo używania innych środków odurzających. Są d rodzinny może umieścić nieletniego w szpitalu psychiatrycznym lub innym zakładzie leczniczym. Jeżeli sprawca wykroczenia jest upośledzony umysłowo w stopniu głębokim, sąd kieruje go do domu pomocy społecznej.</p>

ALKOHOL

Skutki m.in. :

- ✓ Niszczenie komórek nerwowych
- ✓ Problemy z postrzeganiem rzeczywistości
- ✓ Osłabienie instynktu samozachowawczego
- ✓ Udar mózgu
- ✓ Uszkodzenie mięśnia sercowego
- ✓ Nadciśnienie krwi
- ✓ Zawał serca
- ✓ Uszkodzenie wątroby (marskość)
- ✓ Owrzodzenie żołądka
- ✓ Owrzodzenie dwunastnicy
- ✓ Zanik pamięci
- ✓ Otępienie
- ✓ Agresja
- ✓ Tragedie rodzinne
- ✓ Przestępstwa

NARKOTYKI

Skutki m.in. :

- ✓ Problemy z koordynacją ruchową,
- ✓ Wiotczenie mięśni,
- ✓ Problemy z postrzeganiem rzeczywistości
- ✓ Osłabienie instynktu samozachowawczego
- ✓ Ogólne otępienie lub podniecenie,
- ✓ Upośledzenie funkcji mózgu,
- ✓ Problemy z oddychaniem,
- ✓ Bóle głowy i klatki piersiowej,
- ✓ Zanik uczuć wyższych,
- ✓ Utrata świadomości,
- ✓ Zaburzenia percepcji,
- ✓ Agresja,
- ✓ Tragedie rodzinne,
- ✓ Przestępstwa,
- ✓ Uzależnienie.

PAPIEROSY

Skutki m.in. :

- ✓ Uzależnienie
- ✓ Choroby układu oddechowego
- ✓ Choroby serca
- ✓ Rozedma płuc
- ✓ Przewlekłe zapalenie oskrzeli
- ✓ Rak płuca
- ✓ Rak języka
- ✓ Rak krtani
- ✓ Rak skóry
- ✓ Zwężanie naczyń krwionośnych

SPRZEDAŻ ALKOHOLU, NARKOTYKÓW

SPRZEDAŻ NARKOTYKÓW I ALKOHOLU NIELETNIM JEST W POLSCE ZABRONIONA!

- ✓ Posiadanie narkotyków – kara do lat 10.
- ✓ Wprowadzenie do obrotu środków odurzających i substancji psychotropowych - kara do lat 12.
- ✓ Umożliwianie małoletniemu użycia środka odurzającego - kara od 6 m-cy do lat 8.
- ✓ Nakłanianie młodzieży do zażywania narkotyków – kara 3-10 lat

W wypadku niedopełnienia obowiązku nadzoru (spożywanie alkoholu przez nieletnich) w zakładzie handlowym lub gastronomicznym -> strata zezwolenia na sprzedaż alkoholu w placówce. Wniosek o zwrot – nie wcześniej niż 3 lata.

Zakaz spożywania alkoholu placówkach oświatowych i w miejscach publicznych, jak: parki, ulice, przystanki.

PALENIE W MIEJSCACH PUBLICZNYCH

Zakaz palenia obowiązuje:

- ✓ W środkach transportu publicznego
- ✓ W szkołach
- ✓ W szpitalach
- ✓ Na przystankach komunikacji miejskiej
- ✓ Na placach zabawach i innych miejscach wypoczynku dzieci
- ✓ Na terenie obiektów sportowych
- ✓ W restauracjach (wyjątek, gdy jest przeznaczone na palenie miejsce odosobnione, wentylowane, zamknięte)

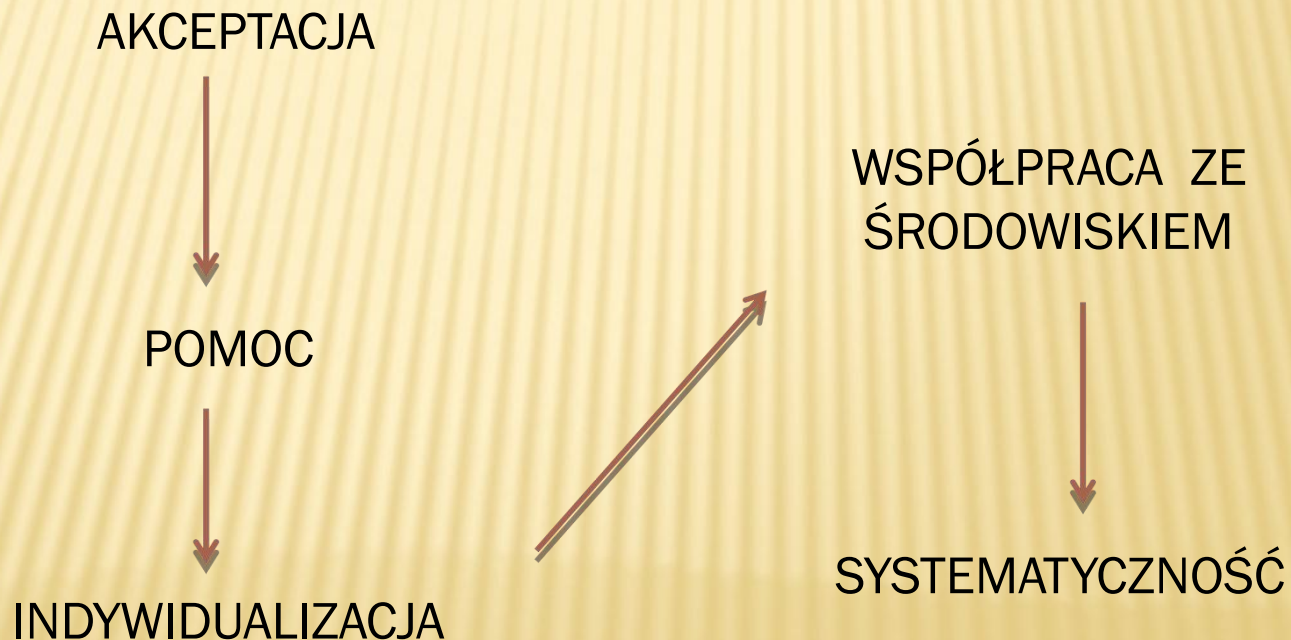
Zakazane jest sprzedawanie wyrobów tytoniowych przez internet.

Obowiązkowe jest umieszczenie w restauracjach i pojazdach **informacji o zakazie palenia** – jeżeli nie zostanie to wykonane grozi kara grzywny.

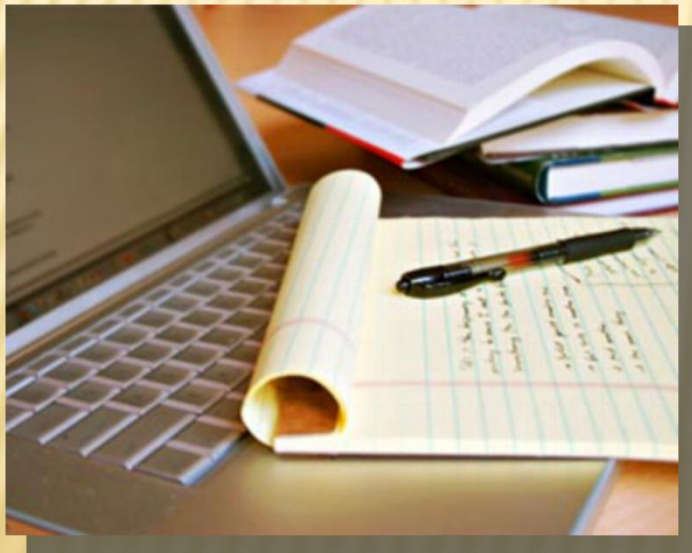
RESOCJALIZACJA

Resocjalizacja – przygotowanie jednostki do uczestnictwa w życiu kulturalnym i społecznym, która utraciła możliwość prawidłowego funkcjonowania wśród innych ludzi. Jest prowadzona w zakładach karnych, ośrodkach wychowawczych lub zakładach poprawczych.

BIBLIOGRAFIA

- ✓ *A. Janicki, W centrum uwagi. Podręcznik do wiedzy o społeczeństwie dla szkół ponadgimnazjalnych. Zakres podstawowy – Nowa Era,*
- ✓ <http://www.statystyka.policja.pl/>

**asp. Katarzyna Kopacz
Komenda Powiatowa Policji w
Świdwinie**